

Orcsik Roland

Tor

(regényrészlet)

2.

A rohadék persze baszott válaszolni. Eltelt egy hónap, nem csináltam semmit, legtöbbször tétlenül a plafont bámultam. Három út kínálkozott: belépek a pártba, csempészek vagy elhagyom az országot. Kezdttem felélni a megtakarított pénzemet. Magyarország végül is közel van, a háborút Szegeden és Hódmezővásárhelyen vészeltem át, vannak ott ismerőseim. Aztán ha valami csoda folytán minden jóra fordul idehaza, akár vissza is jöhetek. Közel laknak a szüleim, gyorsan átruccanhatok hozzájuk.

„Hova mész, maradj itthon, a magyarországiak nem szeretik a határon túliakat”, morgott apám.

„Ugyan már, Magyarországon a legtöbben azt sem tudják, hogy egyáltalán léteznek másutt is magyarok”, legyintettem.

„Meglásd, lesz még nemzeti kormány, az megnyitja a szívüket!”

Mielőtt elmérgesedett volna a vita, anyám elővette a jóskártyáját, szétterítette a paklit a konyhaasztalon. Egyenként húzta elő a kártyákat, összesen hármat.

„Nagy utat látok előtted, vörös Holdat és egy csontsovány kutyát...”, mondta tompított hangon. Persze blöffölt, fogalma sem volt a jövőmondásról.

„Kösz”, fintorogtam, majd bevonultam a szobámba összeszedni a motyómat.

„Ne feledd el megitatni a kutyát, ha szomjas, az szerencsét hoz!” kiáltotta utánam anyám a konyhából.

Magyarországon tengtem-lengtem, voltam kőműves-segéd, Tescóban árufeltöltő, raktáros, sörgyárban takarító, gázóra-leolvasó, persze egyik sem álom, inkább szürke nyúglódás. Először Szegeden próbáltam szerencsét, ám nem sokra mentem, kevés volt a meló, végül Budapesten kötöttem ki. Albérletből albérletbe vándoroltam: Erzsébetváros, Terézváros, Kispest, Csepel, Angyalföld, Nyócker. Az utóbbiban laktam a legtovább, a rossz híre ellenére soha semmi bajom nem volt ott, a cigányok többször kisegítettek, igaz, én is falaztam nekik egy razzia során. Így kerültem baráti kapcsolatba Pepével, aki kiváló halászlét főzött, és mivel megjárta a börtönt, nagy tekintélye volt a romák között. A börtön után került a bűnözés. A feleségével, Ágival meg egy hajléktalannal, Tónyóval laktam egy másfél szobás kéréban. Tónyónak enni-inni adtak, cserébe a nyugdíjából mazsoláztak. Tónyó iszákos volt, akkor feneklett meg az élete, amikor meghalt a felesége. Utcára került, évekig aluljárókban aludt, míg egy nap Pepe föl nem ajánlotta neki, hogy a nyugdíjért cserébe lakjon náluk. Tónyónak szigorúan megtiltották, hogy a lakásban igyon, és ezt nagyjából be is tartotta.

Sokkal inkább a környékbeli magyarokkal rúgtam össze a port, hol azért, mert néha elfelejtettem bezárni az emeleti folyosó ajtaját, hol pedig azért, mert nyitott ablaknál főztem a konyhában, és zavarta őket a rádió, hiába szólt halkán. Azért is költöztem el egy idő után, hogy ne kelljen minden reggel a szomszédok savanyú, irigy képét nézmem. A legutóbbi főbérlőm egy filozófus volt, nem sok vizet zavart, állandóan fordított és dohányzott, reggelente pedig jógázott.

Órákon át tartó délutáni dugók, metrófelújítások, lepukkant pályaudvarok, a járdákon métereinként kutyaszar, emberi, állati hűgyszag. Egy időben azzal szórakoztam, hogy a második világháborús golyónyomokat számoltam a régi bérházak falain, azt hiszem, valahol kétszáz körül abbahagytam. Ha pedig meguntam a városi cirkuszt, ott volt a Duna, a Margitsziget, különösen a hangulatos Valyo kikötő, illetve a környéki kisvárosok, Budakalász, Budaörs, Dunabogdány.

Sok új cimborám lett, idővel átalakult a beszédem is, már alig vették észre, hogy délről származom, aki pedig felfigyelt rá, nem piszkált. Ritkán hoztam szóba a származásomat, mert vagy veszélyeztetett vagy veszélyes fajnak tartottak. Én pedig untam és utáltam, hogy a levegővételem is pártpolitikai szófosás témája, hogy alig akad valaki, aki a származásomon túl is kíváncsi arra, ki vagy mi az ördög vagyok. Bizonyos szavakat továbbra sem tudtam úgy kimondani, hogy ne halljam mögöttük a déli változatot. A *póló* hallatán elsősre a vízilabdára asszociálok, miközben a szerb *majica* visszhangzik a

fülemben. Mintha két fejem lenne, ám a törzs egy, akár a sziámi ikreknél. Néhány agyimosott figura persze megjegyezte, hogy szerb létemre milyen jól beszélek magyarul, de nem haragudtam rájuk, a szovjetek és a helyi földtartóik alapos munkát végeztek, nehéz azt kiheverni.

A budapesti ismerőseim között a legtöbb vidéki származású, a kocsmatársaságokban a legharsányabb „vidékizók” mégis közülük kerültek ki. Tősgyökeres fővárosiakat is megismertem, polgári családi múlttal, ilyenek is, olyanok is, viszont jóval ritkábban hallottam tőlük „vidékizést”. Többek között ezért sem tudtam soha mit kezdeni a pestizéssel és a vidékizéssel, hidegen hagyott ez a csöbörből vödörbe lötytyintett provinciális limonádé.

A főváros legfurább állatai az írók voltak, nem sokkal találkoztam, az a pár is bőven elég volt. Nem is tudtam, hogy még léteznek ilyen fajok. Egy házibuliban odajött hozzám egy birkózó kinézetű, fekete zakós alak, eléggé el volt már ázva, megkérdezte milyen zenét hallgatok, majd hozzátette, rá nem jellemző a barátkozás. Wagner és Cure, ezekért bolondult. Ritkán találkoztunk, mert a drága, sznob helyeket szerette Budán. Budán falni világnézet, mondogatta széles vigyorral a megpakolt tányér fölött. Tőle tudtam meg, hogy a magyar kormány a saját romlott képére formálja át a magyar kultúrát. Aki bírál, egyre kevesebb támogatást kap a pártosított közintézményektől, az ország hideg polgárháborúba sodródik. Az írótól azt várják el, vegye fel az egyenruhát, válasszon, melyik oldalt szolgálja, a közélet fokról fokra lebénul. Hasonló okok miatt léptem le anno, vettem oda neki fásultan.

Együtt csápolunk a budapesti Cure-koncerten, utána egy kocsmában odajött hozzá egy nő, hogy dedikálja valamelyik könyvét. Fura, hogy egy írónak, különösen egy olyanak, aki csak verseket ír, rajongói vannak, amikor alig háromszáz példányban jelennek meg a könyvei, amelyeket ráadásul hébe-hóba lehet csak kapni a boltokban. Később ez is megváltozott, a haverom celeb lett, több ezer példányban fogynak a könyvei, legalábbis a prózakötetei. A legjobb barátja homlokegyenest másként festett, hosszú, vöröses-barnás göndör haja úgy nőtte be a fejét, mint az elvadult szőlőindák, sűrű szakálla a köldökéig ért, folyton birizgálta, ez biztos valami írói frusztráció. Igazából old school hippinek tűnt, nem írónak, vele is a zenén keresztül ismerkedtem meg. Rajongott Sonic Youth-ért, Radioheadért, Neil Youngért, Pearl Jamért meg Soundgardenért, pityókásan még Guns dalait is fejből kántálta, ám szigorúan csak néhány deci pálinka után. Neki is volt egy külön cimborája, el volt keveredve a zsíros, gyér loboncával, egyszer megjegyzést tettem a „ritka, szép hajára”, amitől úgy besértődött, hogy többé nem köszönt. Igazából külön-külön élveztem a társaságukat, mert akkor közös témáról trécseltünk, miután engem a kortárs irodalom egyáltalán nem érdekel. Ritkán veszem elő a klasszikusokat is, vannak fontosabb tényezők az irodalomnál. Amikor ketten vagy többen vannak együtt, az írók mindenki mást kizárnak a körükből, belterjes pletykaorgiákat csapnak, irigykednek, gyűlölködnek, nyavalyognak, rá sem bagóznak a másikra. A csajaim mind kibuktak tőlük, öt percet sem bírtak a közelükben elviselni. Legalábbis azok a nők, akik kitarotáltak mellettem egy-két hétnél tovább. Amilyen profin csábítottam őket, olyan ügyetlen voltam a megtartásukban, a fene sem tudja, mi hibádzik bennem.

Közben jogilag is tisztáztam magam, megszereztem a letelepedési engedélyt, ezt követte az állampolgárság. Kettős állampolgár lettem, két prosti állam fattya. Igazából egyiket sem éreztem a sajátoména. Jugoszláviából depressziós Szerbia lett, Magyarországból meg ki tudja, micsoda.

Sehogy sem fogtam fel, hogy húsz évvel a rendszerváltás után továbbra is nagy a különbség a nyugati és a keleti életszínvonal között. A cimboráim hol különféle összeesküvésekre gyanakodtak,

hol letargiával bombáztak, hol pedig a magyarság rossz génjeire kenték az egészséget. Egyik elmélettől sem lettem okosabb, még kevésbé boldogabb. Idővel a napi politika lepetézett mindenki agysejtjeibe.

„Magyarország folyamatosan valami naggyá akar válni!”, bökte felém a sarki kocsmában az egyik töltelék, miközben valamelyik napilap hirdetéseit bújtam.

„Ezért mindig jóval nagyobb gatyába bújlik!”, mondta remegő pofazacskóval egy másik arc a szomszédos asztalnál.

„Amiből aztán kilóg a lóláb!”, hangsúlyozta felemelt ujjal a kopasz pincér.

„És inkább a kannás bort lefetyeli, mert az olcsóbb!”, fűzte hozzá a pultot támasztó, bozontos vendég, majd lehúzta a felest.

Tele lett a fejem ilyen hűgyszagú, kocsmai aranyköpésekkel. Úgy éreztem magam, mintha egy hordóban ültem volna, hogy átkeljek az óceánon, közben a rozsdá belülről kimarta a tákolmányt, amitől süllyedni kezdett. Pocok, te szerencsés rohadék, morogtam magamban, legalább válaszoltál volna arra a nyomorult képeslapra!

Derült égből villámcsapás: egy napon Pocok csengetett az ajtómon. A szüleimtől megszerezte a címemet. Örültem is, meg nem is. Hol a picsába járt eddig? Jó bőrben volt, nyoma sem a régi tunyaságnak, a sört és a hazai pálinkát persze most is jobban szerette, mint a Fantát. Pár ránc a szemhéj alatt, itt-ott szarkalábak, egy-egy eltévedt ősz hajszál, ami jelezte, neki sem ment minden egy csapásra, de ennyi. Irigykedve meséltem neki a helyzetemről, az országról. Pocok türelmesen végighallgatott, és közben túráztatta az agysejtjeit. Előkapott egy újabb üveg német sört, amit ő hozott, felbontotta, ujjai közt forgatta a kupakot, majd elmosolyodott. Felcsillant a szemem, tudtam, nincs visszaút. Közben a CD-lejátszómból Tom Waits énekelt reszelős hangján az egyik füstös dalát. Utánoztuk a kesernyésen hörgő énekhangot, négykézlábra ereszkedtünk, vonyítottunk, csaholtunk:

Rattle Big Black Bones
in the Danger zone
there's a rumblin' groan
down below
there's a big dark town
it's a place I've found
there's a world going on

Torkunk szakadtából üvöltöttük a refrént:

UNDERGROUND!

Erre az underszomszéd alulról kopogott a söprűjével, hagyjuk már abba, nem tud aludni tőlünk. Ránéztem az órára, hajnali négy. Fejünk fölött elrepült az idő.